

เชื้อ'คลอสตริเดียม โบทูลินัม'

เคยพบฆ่า

ในหน่อไม้ดิบที่มีผู้บริโภคจนเสียชีวิต จะพบเชื้อแบคทีเรีย "คลอสตริเดียม โบทูลินัม" (Clostridium botulinum) และพบในหมุยอด้วย แบคทีเรียชนิดแกรมบวกนี้มีรูปร่างเป็นท่อน สร้างสปอร์ซึ่งทนต่ออุณหภูมิ 100 องศาเซลเซียส ได้นาน 5-10 ชั่วโมง เจริญเติบโตได้ที่อุณหภูมิ 30-37 องศาเซลเซียส

เมื่อมีสภาวะเหมาะสมสปอร์จะงอก (Germinate) และเจริญแบ่งตัวเพิ่มจำนวนมากขึ้นพร้อมสร้างสารพิษนิวโรทอกซิน (Neurotoxin) ออกมาปนเปื้อนในอาหาร สารพิษนี้มีผลทำลายระบบประสาท การบริโภคอาหารที่มีสารพิษนี้ปนเปื้อนเข้าไป

เพียง 1 ไมโครกรัม จะทำให้เกิดอาการป่วยที่เรียกว่าโบทูลิซึม (Botulism) ทำให้มองเห็นภาพซ้อน คลื่นไส้ อาเจียน ท้องผูก เป็นอัมพาต หายใจขัด และเสียชีวิต เนื่องจากระบบหายใจล้มเหลว อาการจะเกิดขึ้นใน 12-36 ชั่วโมง หลังจากบริโภคอาหาร และอาจเสียชีวิตภายใน 3-6 วัน

ที่ศูนย์การแพทย์เชียงใหม่ในเดือนพฤศจิกายน 2526 พบว่ามีผู้ป่วยจำนวน 10 ราย ผู้ป่วยทุกรายมีอาการปากแห้ง หนังตาตก เสียอัมพาต แขนขาอ่อนแรง อาเจียน เจ็บคอ เห็นภาพซ้อน ปวดท้อง และอุจจาระร่วง ผู้ป่วยมีอาการหนัก 4 ราย และเสียชีวิต 1 ราย ซึ่งเกิดจากการบริโภคสารพิษของคลอสตริเดียม โบทูลินัม ในหน่อไม้ดอง

คมขัศลัก

หน้า 10 ฉบับที่ 3558 วันจันทร์ที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 หน้า 11

เตือนกินหมุยอระวัง'พิษโบทูลินัม' ถึงขั้นเสียชีวิตแนะต้มเดือดก่อนปรุง

● ในการสัมมนาระบาดวิทยาแห่งชาติ ครั้งที่ 21 เรื่อง "ระบาดวิทยากับความท้าทายจากภัยสุขภาพโลกที่อุบัติใหม่" เมื่อเร็วๆ นี้ น.ส.ศิริพร วัชรการ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 (สคร.ที่2) จ.สระบุรี นำเสนอรายงานการสอบสวนโรคอาหารเป็นพิษโบทูลิซึมจากหมุยอ อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.สระบุรี เดือนพฤษภาคม 2553 ว่า เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2553 สคร.ที่ 2 ได้รับแจ้งจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด(สสจ.)สระบุรีว่ามีผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลสระบุรี สงสัยว่าจะเป็นโรคโบทูลิซึม จำนวน 2 ราย มีผู้เสียชีวิตแล้ว 1 ราย ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็วสคร.ที่ 2 ร่วมกับทีมสสจ.สระบุรี และทีม อ.เฉลิมพระเกียรติ ดำเนินการสอบสวนโรคระหว่างวันที่ 16-22 พฤษภาคม ด้วยการค้นหาผู้ป่วย รวมถึงโดยการสัมภาษณ์ และบันทึกข้อมูลในแบบสอบสวนโรค เก็บตัวอย่างจากผู้ป่วย อาหารและวัสดุใส่อาหาร

ส่งตรวจ ผลการศึกษา พบว่า มีผู้ป่วยทั้งหมด 4 ราย มีอาการอาเจียน ถ่ายอุจจาระเหลว ปวดท้อง หนังตาตก เห็นภาพซ้อน ตาพร่ามัว กลืนลำบาก และพูดไม่ชัด เข้ารับการรักษาที่ รพ.สระบุรี มีผู้ป่วยที่ต้องใช้เครื่องช่วยหายใจ 2 ราย ในจำนวนนี้เสียชีวิต 1 ราย ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการของตัวอย่างอุจจาระของผู้ป่วย และถุงพลาสติกห่อหมุยอที่มีเศษหมุยอติดอยู่พบ สารพิษโบทูลินัมสายพันธุ์ เอ(Botulinum Neurotoxin Type A) ผู้ป่วยอีก 3 รายได้รับการรักษาจนหาย ทั้งนี้ การสอบสวนโรคครั้งนี้ไม่สามารถทราบขั้นตอนการทำหมุยอใส่แหมมได้ เนื่องจากผู้เสียชีวิตประกอบอาหารคนเดียว แต่สันนิษฐานว่าไม่ได้ต้มหมุยอนำมาเคี้ยวก่อนนำมาประกอบอาหาร ดังนั้นประชาชนทั่วไปที่จะบริโภคหมุยอ จะต้องนำหมุยอมาต้มในน้ำร้อนที่เดือดก่อนนำมาปรุงอาหารหรือกิน